

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita Et Institvto S. Ignatii Societatis Iesv Fvndatoris. Libri Qvinque

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1665

I. Femina prope Albengam, viso mirabili, & ope Ignatij aquis erepta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10840

procul quàm posset vox stentoris perferri; introspicere arcana pectoris; metus eximere, & tentationes, spectraque dæmonum dissipare (quod Ribadeneiræ, Pontano, Manarco, Balduino ab Angelo, & aliis præstitit) nosse absentia longèque diffita; vt fugam vnus ex nouem sociis, obitum amicorum trium, Hozij, Codurij, Agnetis Pasqualiæ; vaticinari quæ essent futura; Petro Quadrio, & Michaëli Rodesio quid essent facturi pro Societate, multis inde annis fundanda; Ioanni Pasqualio, Michaëli Zarroiu-ræ iurisperito, Martino Helartio, & Francisco Dalmauo, vitæ cursum quem essent habituri minutim describere; Rodericio, Ribadeneiræ, Baroclo, & Ferrio, sanitatem, à medicis licet depositam spondere; Francisco Borgia ingressum in Societatem, eidem, & Lainio successuros sibi in Præpositi munere; sua Romano, Germanico, Neapolitano, & Toletano Collegiis incrementa, & progressus; Societati labores sub vno Pontifice vorandos; Toleti mutationem Archiepiscopi, vehementer à nobis auersi, in alium, alterum tantum beneuolum, quæ prædictiones numero quatuor & viginti notatæ sunt. Porro hæc mira, ex parte serius quàm quis forte optasset in publicum missa, non debent aut veteres qui ea tenuerunt negligentia suspectos facere, aut credulitatis nimia scriptores novos qui ea retulerunt, nec enim prius proferri sat tuto poterant, quam iuratis, & publicis auctoritatibus constarent, ex quibus illi delatum est nomen, & honos Beati. Ab obitu autem viri sancti, tot eo in preces, & opem vocato Deus miracula exhibuit, vt vel ea tantum quæ iuridicis probationibus assera sunt ad centenarium numerum pertingant. Quæ vero hic pono, præter pauca olim in typos data, deprompsi ex Pontificio diplomate, relationibus Rom. Rotæ cognitorum, actisque legitimis, ad sanctorum cultum ei tribuendum confectis; ex singularibus denique variorum locorum tabulis in probationem eorum iuridicè scriptis: in quibus placuit varietatem potius placitum spectare, quam rerum, locorum, aut temporum Ordinem.

I.
Bemipa prope Alben-gam, viso mirabili, & ope Ignatij aquis erepta.

Iuerat Maria Nateria, anno 1618. die altero Pentecostes Loano Arasium veneratura B. Virginē à Carmelo: distant ab se ij pagi duodecimo milliari, & Genuensium fluuio imminent, redeuntis iter, tempestas imbrium noctem vnā & diem perpetua occlusit; resumit illud die Mercurij, littus maris legendo, quod terra interior altiori luto tunc esset inuia: præcedebat matrem quæ vnā venerat, passibus fere quinque, & viginti, cum nihil minus aduertens in alueum subit torrentis Antognani, tunc magno impetu in mare præcipitis: vociferatur à tergo mater discrimen conspicata, sed momentis vocem maris strepitus exinguit; infelix filia fluento rapido intercepta, gressum ad matrem referte nisi est, sed supplantatā mox aquæ impetu fugā deiicitur, & in mare abripitur: hic morituram in oculis filiam, & frustra contuens, & gemens mater, B. Virginem à Carmelo inuocat, quod facit etiam filia cum fundo iam tertium emersa aquis supernatasset mortem vicinam operiens. Erat hæc Virgo, Deiparæ cultui mirificè addicta, tantum scire optasset sua obsequia Deiparæ grata accidere, ita vt pridie confessario

confessario dicere ausa sit, incitati magis affectus impetu quam arrogancia non videri sibi ab Dei matre tantoperè diligi, & foueri, quantum ipsa suis apud illam obsequiis esset promerita, in quo quàm longè à vero abesset, Deipara in præsens ostendit. Vix poposcerat ab ea auxilium, cum cœpit aquis innatare vultu in cœlum verso, distentis brachiis, pedibus ita iunctis, vt si forent arctè colligati, eoque situ, nulla vi, sed vltro quicquid hauserat maris reuomuit. Pergebat interea Deiparam vrgens, & quòd altius in mare, videret se rapi, & quòd morderent tunc animum quæ de suis in eam meritis dixisse meminerat, rata se pœnam eorum luere: vocabat & alios in opem beatos quotquot in mentem succurrissent, inter quos sensit magna se S. Ignatij fiducia erigi, quòd fratres duos haberet in Societate, & ante sex dies per somnum vidisset à B. Virgine de Carmelo, & ab S. Ignatio, se in mare prolapsam, ad terram subduci, quod quanquam illi tunc non aliud visum quàm imago somni; sed impressit versus Ignatium mentem pia confidentia imbutam. Quare hanc illi nunc precationem concepit, O beate Ignati! serua me, scis enim me fratres in tuo Ordine habere duos; dixerat, eratque intra mare mille passus proiecta, cum repente illi ex mente, & oculis, mare, terra, mundus, adeoque præsens periculum vanuit, totàmque hanc sibi, visi pulcherrimi species abstulit. Videbatur sibi candidissima nube cingi vsque ab cœlo circumfusa, & lucem complexa longè gratissimam, qualis est, aiebat, solis proximè orituri, quàm benignè ferebat oculus etsi multo vehementiorem: theatrum exhibebat ea nubes, stantibus Angelis confertum, eleganti forma, splendore tam acuto, vt conuierent ad eum oculi. In his duo hinc inde, quorum alter vestem fusci castanei, alter maximè candidam tenebat, agnouitque in iis Carmelitarum habitum, quem multos iam annos ex voto gestauerat. Sub hæc videndi vim sibi addi persensit, vt qua erat lux maior, & densior, in nubis excelssissima eam intenderet; illic sed longis semotam spatiis conspicatur matronam, forma mirabili, cuius è sinu lucis tam viuide manabat flumen, vt ab aspectu oculos arceret. Orat ergo S. Ignatium eos corroboret, ad contuendam spectaculi tantæ præstantiam; cum ecce tibi de repente in editiori supraque Angelos comparet Ignarius, apertis brachiis, ardenti vultu, conspectu hilari, eamque paulisper silendo contuitus, delabitur propius, sic vt commodè posset oris lineamenta discernere. Hic autem Deipara, porrecta manu, monstrare illi Ignatium digito, velut indicans esse quem inuocauerat, & iubens se illi commendare. At ipsa nouo dolore icta, vocemque attollens. Ignosce ò Beate Ignati! nunc enim memini, sanctitatem tuam laudantibus obstitisse sæpe incredulam, & exprobrasse fratri meo Antonio ingressum Ordinis, cuius Fundator, Sancti nomen ab Ecclesia non obtinisset. Agnosce igitur, infert Deipara sanctum esse, & ex iis quos subsidio aduocasti; vnum aduenisse, teque illius gratia seruandam. Quam quidem salutem animæ, puella interpretabatur, aliud quodlibet periculum oblita, & pro illa Ignatium instanter precaba-

tur; qui tamen si fileret perpetuo, sed aspectus, & oris explicata serenitas, & arrisus quidam, mirifice illam solabatur. Horas quatuor iam totas extra se positam hæc detinebant spectacula, quæ, ut se recepit, breuem se morulam putasse asseruit. Mater interea, filia mortem in momenta expectans, circumcutabat eiulans, & implorans misericordem alicuius manum, quæ opitularetur pereunti. Promisit operam peritissimus è vicinia natator, & suam Deiparæ salutem commendans, mari, sed magno cum labore nam intumuerat, nec minori alea, se dedit, natandoque perelatus, puellam brachio prehendit; cui tunc viso penitus dilabente, rediit maris, & periculi conspectus idem, & horror qui ante fuerat, auctusque accessu natatoris, quem esse dæmonem, vel inde certius coniecit, quod ab eo tenta, cum eo mox sub aquas depressa est; sed ab eo amissa, situm illic eundem recepit, clamans, & Deo, parenti Virgini, S. Ignatio supplicans, ut se à potestate dæmonis eriperet. Natator expertus quid posset, & videns contra usum naturæ aquis superferri, inuento felici, quasi tabula foret cœpit eam ad litus impellere, & eiecit denique in terram tam facili, & tam celeri natatu, ut non ambigeret miraculo factum. Multos inde à principio accieverat matris miseræ clamor, & lacrymæ; vel opem laturos, vel tristem spectaturos casum, inter quos Petrus Maria Torreus Abenganus, magnam viderat lucem puellæ imminere, & intermicare ex ea stellulas, siue ut apparebat splendor vniones, esseque id à Deo coniectans qui saluam vellet quam pridem alioqui, torrens, & mare, forbuisset; gemino inde miliari per certum hominem, aduocarat quem dixi natatorem Thomam Marenum nomine. A quo in terram exposita, genua statim flexit, rogauitque adstantes ad agendas secum Deiparæ, & S. Ignatio vitæ sibi seruata gratias: fuit ex ea qui quæreret, ecquæ lux fuisset quæ procul ex littore impendere illi cernebatur, & num aliquod visum interim spectasset: at illa penitus omnia tacuit, vestibusque ut potuit mutatis, ad S. Francisci de Paula perducitur, ubi mater pro illa Deum precabatur, ad matrem prima vox eius fuit, quod ante sextum diem in somnis viderat exitum habuisse; intelligi volens à B. Virgine de Carmelo, & S. Ignatio se mari eductam. Peruagata vero tam euidentis miraculi nouitate, Patres Carmelitæ Lonneses, de illa iuridicè interrogandam iudicarunt, quibus facta est quidem liberatores suos fuisse B. Virginem de Carmelo, & S. Ignatium; speciem tamen quam viderat omnino siluit, seu religione scrupulosiori non ausa quam viderat dicere Dei matrem; seu metu quodam inanis gloriolæ: quanquam viris aliquot religiosis eam aperuit, sed secretè fide ab iis sanctè prius petita, & accepta. Verum non diu post nocte quadam oranti suisque liberatoribus Mariæ, & Ignatio gratias agenti, en adest iterum, Dei Mater, eadem qua nuper specie; nisi quod ad aspectu seuro, & digito minax. Quibus inhorruit afflictissima, & longo fletu ac precibus institit ex ea cognoscere, ecquam suam ob culpam, eius minas, & iram esset commerita. Cumque illa repente se subducens, visendam de cætero non præberet, conuersis ad Christum.

Christum precibus, idem trium horarum spatio ex eo contendit exorare, dum mœrore, & labore fracta faciem in manus inclinavit, & tantisper inter-quietura. Hic vero incredibili gaudio impleri, & vocem audire ter sibi hæc iussa repetentem. Narra ingenuæ filia quæcumque de matre mea tibi monstrata sunt; qua voce respirans, & minarum quas extimuerat edocta causam, simul eam fuisse Dei matrem quam viderat, imperata perfecit, & autoritate legitima, quod pro testimonio dixerat, estque hic à nobis recensitum firmari voluit; superadditis tamen quæ mater, nator, & rei spectatores iurati addidere.

Conciones habebat Arbosij in Comitatu Burgundiæ propè Dolam ex Ordine religiosissimo vir quidam. Hic à Doctore Gillabodo virtute ac literis noto, vocatus ad prandium, indignè accepit efferri ab eo Ignatij merita, & sanctimoniam, aususque infelix in sanctos ludere, Iesuitarum, inquit, Fundatoris eò summa pertingit potestas, vt sanet dolorem dentium non plus ultra. Quæ vox ab homine tam spectatæ professionis, & habitus, liuore sacrilego expressa, offendit grauitè conuiuas, & mœsto silentio excepta est, erat enim S. Ignatio addictissima illa domus. Accidit ea res die lunæ, mediæ quadragesimæ proximo, quam vt concionibus expleret qui cœperat, vindictam sceleris, Deus in gratiam populi distulit. Sed altero à Pasca die, ab eodem denuo inuitatus, temeritatis impiæ pœnam luit. Manu pateram tenens, vt biberet, improviso inhorrescit, vociferatur sibi dentes dissilire, & os prorsus ocludi, planèque post hæc confixis veluti maxillis, verbum nullum misit, sed mugitu, & fremitu desperabundi more adstantes exterruit; sub hæc enim miserè abripi, furere, conuelli, exagitari tam valida rabie, vix vt quinque, aut sex hominum manibus teneretur. Adhibentur, sed frustra medici, nam inductus à Deo morbus, at expugnabilis hominibus non erat. Inter hos angores triduum superstes, eloquenter populo reuerentiam beatis debitam suo supplicio suasit; ac finem denique viuendi fecit, nec pœnitudinis, aut alterius cuiusuis bonæ mentis indicium verbo vlllo dedit.

Ante hunc anno 1610. luerat idem scelus in Hispania, laicus alterius Ordinis. Hic prope Cordubam, cum in Societatis adiutorem incidisset, fœdis modis aggressus est, illum, Societatem, maximèque S. Ignatium ludere, haud pridem beatis adscriptum. Conuitorum, & farcalmi satur, vestes exuit, seque nudus in riuum moletrinx mittit. At ecce dum natat, in quo erat expeditissimus, videt iterum adiutorem nostrum, & O! inquit, tenerem hic Patrem vestrum Ignatium: ego illum potarem tam liberaliter, vt in posterum sitiret nunquam. Fuit hic eius & verborum, & vitæ horrendus finis: subito enim velut plumbeus in ima deprimitur, & aquis præfocatur.

Mutinenses quatuor nobiles, Ludouica Fontana; Francisca, & Anna Brancolinæ, ipsius ex matre Sorores; & Liuia, Alberti Fontanæ filia comperæ sunt ab dæmone possideri anno 1598. Harum Ludouica Paulo Gui-

II.

*Miraculo-
rum S. Ignatij
derisor, morte id luit
Arbosij in
comitatu
Burgundiæ.*

III.

*Simile præce-
denti prope
Cordubam.*

IV.

*Arreptitia
quatuor mu-
tina liberan-
tur.*